

USTAWA

z dnia 22 listopada 1973 r.

o zagospodarowaniu lasów nie stanowiących własności Państwa.

W celu podniesienia doniosłej roli lasów w kształtowaniu naturalnego środowiska oraz dalszej intensyfikacji gospodarki leśnej stanowi się, co następuje:

Rozdział 1

Przepisy ogólne.

Art. 1. 1. Przepisy ustawy stosuje się do nie stanowiących własności Państwa lasów i gruntów leśnych oraz gruntów nieleśnych, co do których zostały wydane decyzje o przeznaczeniu ich do zalesienia.

2. Przepisy ustawy stosuje się również do lasów i gruntów leśnych oraz gruntów nieleśnych przeznaczonych do zalesienia, stanowiących własność Państwa, a oddanych w zarząd i bezpłatne użytkowanie gminnym radom narodowym, rolniczym spółdzielniom produkcyjnym lub uosobionym gospodarstwom rolnym, jak również stanowiących mienie gminne.

3. Przepisy ustawy odnoszące się do właścicieli lasów i gruntów leśnych stosuje się do ich posiadaczy lub zarządców.

Art. 2. Za lasy w rozumieniu ustawy uważa się grunty leśne wraz z drzewostanami; gruntami leśnymi są również grunty:

- 1) przejściowo pozbawione drzewostanów,
  - 2) zalesione po wejściu w życie ustawy,
- jeżeli zwarta, łączna powierzchnia tych gruntów wynosi co najmniej 0,10 ha, niezależnie od tego, czy stanowią własność jednej lub więcej osób.

Art. 3. 1. Naczelnym organem administracji państwowej w zakresie nadzoru nad zagospodarowaniem lasów jest Minister Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego.

2. Minister Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego wykonuje swoje zadania określone w ust. 1 w szczególności przez: Naczelnego Dyrektora Lasów Państwowych, dyrektorów i nadleśniczych przedsiębiorstw lasów państwowych oraz dyrektorów parków narodowych.

Art. 4. 1. Naczelnik powiatu koordynuje działalność nadleśniczych i dyrektorów parków narodowych, ustala kierunki ich działania oraz zadania w zakresie zagospodarowania lasów i zapewnia niezbędne środki finansowe.

2. Odwołania od decyzji wydanych przez nadleśniczego, dyrektora parku narodowego, naczelnika gminy lub inny organ uprawniony rozpatruje naczelnik powiatu.

Art. 5. Wojewoda, na wniosek dyrektora okręgowego zarządu lasów państwowych, tworzy obwody lasów nie stanowiących własności Państwa; wielkość obwodów uzależnia się od powierzchni, rozmieszczenia i rozproszenia la-

sów, ukształtowania terenu oraz rozmiaru zadań gospodarczych.

Art. 6. Zabiegi gospodarcze związane z odnowieniem lasu, zalesieniem gruntów nieleśnych, pielęgnowaniem drzewostanów i gleby, melioracjami leśnymi i ochroną oraz użytkowaniem lasu organizują leśniczowie i inni fachowi pracownicy zatrudnieni w nadleśnictwach przedsiębiorstw lasów państwowych i w parkach narodowych. Do zadań ich należy również udzielanie właścicielom lasów i gruntów leśnych pomocy fachowej przy wykonywaniu przez nich zabiegów gospodarczych.

Rozdział 2

Zagospodarowanie lasów.

Art. 7. 1. Lasy należy zagospodarowywać w sposób zapewniający ich produkcyjność oraz zdolność do spełniania funkcji ochronnych, zdrowotnych i kulturalnych.

2. Wszystkie grunty leśne należy trwale utrzymywać pod uprawą leśną. Zmiana uprawy leśnej na inny rodzaj użytkowania może nastąpić jedynie na podstawie zezwolenia naczelnika powiatu.

3. Do właścicieli lasów i gruntów leśnych nie stosuje się przepisów o ochronie gruntów rolnych i leśnych oraz rekultywacji gruntów, ustalających obowiązek uzyskiwania zezwolenia na przeznaczenie gruntów leśnych na cele nieleśne.

Art. 8. 1. Lasy i grunty leśne podlegają zagospodarowaniu przez ich właścicieli według programu zagospodarowania lasu. Programem tym obejmuje się lasy i grunty leśne położone na obszarze wsi lub miasta; program opracowuje się na koszt Państwa.

2. Program obejmuje:

- 1) skrócony opis ogólny,
- 2) wykaz właścicieli,
- 3) opis taksacyjny i wskazówki gospodarcze,
- 4) mapę gospodarczą lasu.

3. Szczegółowe zasady sporządzania programu i jego zatwierdzenia określi w drodze rozporządzenia Minister Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego.

Art. 9. 1. Obowiązek odnowienia lasu ciąży na właścicielu. Decyzje ustalające termin i sposób odnowienia wydaje nadleśniczy.

2. Nadleśniczy uprawniony jest również do wydawania decyzji w sprawach:

- 1) pielęgnowania lasu oraz usuwania drzew i krzewów hamujących prawidłowy rozwój drzewostanów,
- 2) usuwania drzewostanu źle produkującego, o niskiej jakości technicznej, przeszląbego lub znajdującego

się na niewłaściwym siedlisku oraz usuwania drzew na płazowinach i haliznach,

- 3) zapobiegania rozmnażaniu się szkodliwych owadów leśnych i pasożytów roślinnych oraz ich zwalczania, jak również w sprawie zapobiegania pożarom oraz usuwania posuszu, wywrotów i złomów,
- 4) likwidacji zbędnych dróg leśnych i grodzienia w szczególności uzasadnionych przypadkach upraw leśnych.

3. Decyzje, o których mowa w ust. 1 i 2, wydaje się w trybie określonym w Kodeksie postępowania administracyjnego. W razie niewykonania decyzji naczelnik gminy na wniosek nadleśniczego stosuje środki przewidziane w przepisach o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Art. 10. Zabrania się przegonu lub wypasu zwierząt gospodarskich oraz zbierania ściółki na gruntach leśnych.

Art. 11. 1. Wyrąb drzew w lasach odbywa się na podstawie zezwolenia; zezwolenie wydaje nadleśniczy.

2. Zasady i tryb wydawania zezwoleń, jak również tryb i sposób kontroli pozyskania drewna w lasach określi w drodze rozporządzenia Minister Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego.

3. Skup drewna pozyskanego z lasów i gruntów leśnych prowadzą przedsiębiorstwa określone przez Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego. Zasady i tryb skupu drewna regulują odrębne przepisy.

Art. 12. 1. Lasy i grunty leśne nie podlegają podziałowi, chociażby dopuszczalny był podział gospodarstwa rolnego, w skład którego one wchodzi. Podział lasu nie zachodzi, jeżeli przedmiotem zbycia jest cała działka leśna, stanowiąca odrębny, zwarty kompleks.

2. Do lasów i gruntów leśnych, z zastrzeżeniem przepisu ust. 1, stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu cywilnego, dotyczące przenoszenia własności nieruchomości rolnych, znoszenia współwłasności takich nieruchomości i dziedziczenia gospodarstw rolnych, jak również dotyczące norm obszarowych, jeżeli powierzchnia lasu wraz z nieruchomościami rolnymi wchodzącymi w skład gospodarstwa rolnego przekracza normy, które według przepisów o przeprowadzeniu reformy rolnej stanowią górną granicę obszaru nieruchomości nie podlegającej przejęciu przez Państwo na cele reformy rolnej

3. Przepisy o przejęciu niektórych lasów na własność Państwa nie mają zastosowania w przypadkach, gdy obszar lasu i gruntu leśnego przekracza powierzchnię 25 ha w wyniku dziedziczenia lub zalesienia gruntów nieleśnych w sposób zgodny z przepisami ustawy.

Art. 13. 1. Celem pokrycia wydatków związanych z prawidłowym zagospodarowaniem lasów wprowadza się opłatę leśną, pobieraną od właścicieli lasów i gruntów leśnych.

2. Uiszczenie opłaty leśnej następuje przy poborze podatku gruntowego.

3. Do opłaty leśnej stosuje się przepisy o zobowiązaniach podatkowych i postępowaniu podatkowym.

4. Rada Ministrów ustali w drodze rozporządzenia wysokość opłaty leśnej, zasady i tryb jej wymiaru, poboru i wykorzystania.

Art. 14. 1. Grunty nieleśne nie nadające się do produkcji rolnej oraz niektóre nieużytki podlegają zalesie-

niu, o ile nie są przeznaczone na inne cele. Obowiązek zalesienia ciąży na właścicielu gruntu; decyzje o przeznaczeniu gruntu nieleśnego lub nieużytku do zalesienia wydaje naczelnik gminy, a ustalające termin i sposób ich zalesienia — nadleśniczy.

2. Ministrowie Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego oraz Rolnictwa określą w drodze rozporządzenia kategorie gruntów przeznaczonych do zalesienia oraz tryb postępowania w tym zakresie.

Art. 15. Na zalesienie gruntów rolnych, które nie zostały przeznaczone do zalesienia w trybie określonym w art. 14 ust. 2, wymagane jest zezwolenie naczelnika gminy.

Art. 16. Jeżeli właściciel lasu lub gruntu leśnego:

1) dopuścił do rażących zaniedbań w ich zagospodarowaniu z powodu niewykonywania podstawowych zabiegów określonych w decyzjach właściwych organów lub

2) bez wymaganego zezwolenia:

a) zmienił uprawę leśną na inny rodzaj użytkowania lub

b) dokonał zalesienia gruntu rolnego,

las lub grunt leśny może być na wniosek nadleśniczego przejęty na własność Państwa na zasadach i w trybie przepisów o wywłaszczaniu nieruchomości za odszkodowaniem zmniejszonym o połowę.

Rozdział 3

Tworzenie spółek i zespołów leśnych.

Art. 17. W celu podniesienia produktywności lasów mogą być tworzone spółki leśne dla wykonywania zabiegów gospodarczych, a w szczególności dla:

- 1) przebudowy drzewostanów źle produkujących,
- 2) zalesienia nieużytków, halizn i płazowin,
- 3) pielęgnacji gleby, upraw i młodników,
- 4) melioracji agrotechnicznych,
- 5) organizacji pozyskiwania, wywozu i zbytu drewna,
- 6) ochrony drzewostanów przed szkodliwymi owadami leśnymi i pasożytami roślinnymi, pożarami i innymi klęskami żywiołowymi.

Art. 18. 1. Utworzenie spółki leśnej następuje na podstawie uchwały większości właścicieli lasów i gruntów leśnych oraz gruntów nieleśnych przeznaczonych do zalesienia, położonych na obszarze jednej lub kilku wsi bądź na terenie miasta; uchwała obowiązuje wszystkich właścicieli.

2. Uchwała o utworzeniu spółki leśnej i jej statut podlegają zarejestrowaniu; rejestr prowadzi naczelnik gminy. Przez zarejestrowanie uchwały i statutu spółka nabywa osobowość prawną.

3. Spółka leśna prowadzi swoją działalność na podstawie statutu; wzór statutu określi Minister Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego.

Art. 19. Członkowie spółki zachowują prawo do indywidualnego użytkowania swojego lasu, wchodzącego w skład spółki, stosownie do zatwierdzonego programu zagospodarowania lasu.

Art. 20. 1. Spółka odpowiada za zobowiązania całym swoim majątkiem.

2. Członkowie spółki odpowiadają za jej zobowiązania tylko do wysokości opłat statutowych wniesionych do spółki.

Art. 21. 1. Naczelnik powiatu:

- 1) inicjuje, przy współudziale naczelników gmin i nadleśniczych, organizowanie spółek leśnych na terenie powiatu,
- 2) kontroluje prawidłowość gospodarki finansowej spółki.

2. Naczelnik gminy sprawuje bezpośredni nadzór nad działalnością spółek. Jeżeli zarząd spółki nie wywiązuje się należycie ze swych obowiązków, naczelnik gminy może z urzędu zwołać walne zgromadzenie spółki leśnej w celu dokonania wyboru nowego zarządu.

Art. 22. 1. Członkowie spółki wnoszą corocznie opłaty statutowe w gotówce lub świadczenia w robociznie i usługach na rzecz spółki, w wysokościach uchwalonych przez walne zgromadzenie członków; opłaty i świadczenia przeznaczone są na wykonywanie zabiegów gospodarczych oraz zaopatrzenie w sprzęt mechaniczny i narzędzia.

2. Należności spółki z tytułu nie uiszczonych w terminie opłat statutowych oraz kosztów wykonania zastępczego świadczeń przewidzianych w statucie podlegają przymusowemu ściągnięciu w trybie i na zasadach określonych w przepisach o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Art. 23. Na terenach lasów i gruntów leśnych, na których utworzenie spółki leśnej byłoby gospodarczo nieuzasadnione, mogą być tworzone zespoły leśne, na zasadach określonych przez Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego.

Art. 24. 1. Spółki i zespoły leśne oraz właściciele lasów i gruntów leśnych prowadzący prawidłową gospodarkę korzystają z pomocy Państwa w zagospodarowaniu lasów i gruntów, jak również mogą być nagradzani.

2. Naczelnik powiatu, na wniosek naczelnika gminy, może w uzasadnionych przypadkach postanowić o wykonaniu na koszt Państwa niektórych czynności z zakresu zagospodarowania lasów i gruntów oraz przebudowy drzewostanów, jeżeli wymaga tego interes społeczny, a koszty ich wykonania przekraczają możliwości finansowe właścicieli lasów i gruntów.

3. Właściciele gruntów nieleśnych przeznaczonych do zalesienia otrzymują sadzonki bezpłatnie.

4. Zasady i tryb oraz zakres udzielania pomocy i nagradzania określi w drodze rozporządzenia Minister Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego, w porozumieniu z Ministrem Finansów.

Rozdział 4

Przepisy karne.

Art. 25. 1. Kto w należącym do niego lesie:

- 1) niszczy drzewa lub dokonuje wycięcia bez wymaganego zezwolenia albo w sposób niezgodny z zezwoleniem, podlega karze grzywny do 5.000 zł,
- 2) wypasa lub przegania zwierzęta gospodarskie albo zbiera ściółkę, podlega karze grzywny do 1.000 zł.

2. W jednostkach państwowych lub społecznych podlegających odpowiedzialności określonej w ust. 1 kierownicy tych jednostek lub osoby, którym powierzono prowadzenie gospodarki leśnej.

3. W razie popełnienia wykroczenia określonego w ust. 1 pkt 1 orzeka się przepadek pozyskanego drewna.

Rozdział 5

Przepisy przejściowe i końcowe.

Art. 26. W lasach pozostających pod nadzorem dyrektora parku narodowego uprawnienia nadleśniczego, wynikające z ustawy, przysługują dyrektorowi.

Art. 27. 1. W przypadku sprzedaży lasu lub gruntu leśnego — Państwu przysługuje prawo pierwokupu według ceny ustalonej w przepisach o sprzedaży państwowych nieruchomości rolnych; uprawnienia Państwa wykonuje naczelnik powiatu.

2. Lasy i grunty leśne, stanowiące własność osób fizycznych, mogą być wywłaszczone, o ile wymagają tego potrzeby prawidłowej gospodarki leśnej; w sprawach tych mają zastosowanie przepisy o wywłaszczaniu nieruchomości.

Art. 28. W ustawie z dnia 24 stycznia 1968 r. o rentach i innych świadczeniach dla rolników przekazujących nieruchomości rolne na własność Państwa (Dz. U. Nr 3, poz. 15) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 5 ust. 1 skreśla się wyraz: „rolną”,

2) w art. 8 dodaje się nowy ust. 4a w brzmieniu:

„4a. Minister Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa ustali w drodze rozporządzenia zasady obliczania wartości lasów i gruntów leśnych w hektarach przeliczeniowych użytków rolnych przy uwzględnieniu cen ustalonych w przepisach o sprzedaży państwowych nieruchomości rolnych”,

3) w art. 17 ust. 1 dodaje się pkt 2a w brzmieniu:

„2a) określić szczególne przypadki, w których może być przejęty na własność Państwa las lub grunt leśny nie wchodzący w skład gospodarstwa rolnego oraz wysokość dożywotniej miesięcznej renty z tego tytułu”.

Art. 29. 1. Traci moc ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. o zagospodarowaniu lasów i nieużytków nie stanowiących własności Państwa oraz niektórych lasów i nieużytków państwowych (Dz. U. z 1960 r. Nr 29, poz. 166, z 1966 r. Nr 23, poz. 149, z 1969 r. Nr 13, poz. 95, z 1971 r. Nr 12, poz. 115 i z 1972 r. Nr 49, poz. 317).

2. Do czasu wydania przepisów wykonawczych przewidzianych w niniejszej ustawie pozostają w mocy dotychczasowe przepisy, jeżeli nie są z nią sprzeczne.

Art. 30. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1974 r.

Przewodniczący Rady Państwa: *H. Jabłoński*
Sekretarz Rady Państwa: *L. Stasiak*